

Cinsiyet Rollerinin Karşılaştırılması: Gebe, İnfertil ve Çocuklu Kadın Örneği

Comparison of Gender Roles: The Sample of
Pregnant, Infertile and Childbearing Women

Elif ERDOęAN¹, Sibel TEKGÜNDÜZ², Tuęçe SÖNMEZ³, Serap EJDER APAY⁴

¹Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Erzurum
· elifferdogan@atauni.edu.tr · ORCID > 0000-0003-4186-4369

²Saęlık Bilimleri Üniversitesi, Erzurum Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum, ABD
· sibeltekgndz@hotmail.com · ORCID > 0000-0002-0992-1944

³Tarsus Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Mersin
· tuğcesonmez@tarsus.edu.tr · ORCID > 0000-0001-9495-526X

⁴Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Erzurum
· sejder@atauni.edu.tr · ORCID > 0000-0003-0978-1993

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 30 Ağustos/August 2024

Kabul Tarihi/Accepted: 30 Ekim/October 2024

Yıl/Year: 2024 | Cilt – Volume: 9 | Sayı – Issue: 3 | Sayfa/Pages: 355-369

Atıf/Cite as: Erdoğan, E., Tekgündüz, S., Sönmez, T., Ejder Apay, S. "Cinsiyet Rollerinin Karşılaştırılması: Gebe, İnfertil ve Çocuklu Kadın Örneği" Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi 9(3), Aralık 2024: 355-369.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Tuęçe SÖNMEZ

Yazar Notu/Author Note: "Bu çalışma, 9. Uluslararası 13. Ulusal Ebelik Öğrencileri Kongresinde (2-4 Kasım 2023, Erzurum) sözel bildiri olarak sunulmuştur."

CİNSİYET ROLLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: GEBE, İNFERTİL VE ÇOCUKLU KADIN ÖRNEĞİ

ÖZ

Amaç: Bu araştırma; gebe, infertil ve çocuklu kadınlarda cinsiyet rolü yönelimlerine göre farklılıkları ortaya koymak ve karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki bu araştırma Nisan 2022-Ağustos 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusunda bulunan bir hastanenin İnfertilite ve Kadın Doğum Polikliniklerinde yürütülmüştür. Veriler "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Bem Cinsiyet Rolü Envanteri" ile toplanmıştır.

Bulgular: Kadınların yaş ortalaması gebe, infertil ve çocuklu kadın grubunda sırasıyla 29.26 ± 5.53 , 32.39 ± 5.94 , 36.21 ± 7.07 'dir. Eğitim durumu açısından gebelerin %46'sı, çocuklu kadınların %52.4'ü lise mezunu, infertil kadınların %47.7'si ilkokul mezunudur. Gebelerin %64'ü, infertil kadınların ise %51.7'si çalışmamakta olup çocuklu kadınların %68.1'i çalışmaktadır. Araştırmaya katılan kadınların Bem cinsiyet rolü envanterinde kadınsılık puan ortalaması gebelerde 113.37 ± 16.98 , infertil kadınlarda 112.30 ± 15.52 ve çocuklu kadınlarda 115.89 ± 13.71 olarak bulunmuştur. Gruplar arasında kadınsılık özelliği bakımından istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($F=2.460$, $p=0.086$). Erkeksilik puan ortalaması gebelerde 100.37 ± 18.91 , infertil kadınlarda 95.98 ± 16.54 ve çocuklu kadınlarda 102.09 ± 16.14 'dür. Gruplar arasında erkeksilik özelliği bakımından anlamlı fark gözlenmiştir ($F=5.445$, $p=0.005$).

Sonuçlar ve Öneriler: Gebe, infertil ve çocuklu kadınların kadınsılık özelliklerinin erkeksilik özelliklerinden daha baskın olduğu görülmektedir. Erkeksilik özelliği bakımından gebe, infertil ve çocuklu kadınlar arasında anlamlı farklılık gözlenmiştir. Çocuklu grubun erkeksilik özellikleri bakımından diğer gruplardan daha baskın oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet Roller, Çocuklu Kadın, Gebe; İnfertil.

COMPARISON OF GENDER ROLES: THE SAMPLE OF PREGNANT, INFERTILE AND CHILDBEARING WOMEN

ABSTRACT

Aim: This research was conducted to reveal and compare differences according to gender role orientations in pregnant, infertile and child-bearing women.

Method: This descriptive and cross-sectional research was conducted on pregnant, infertile and child-bearing women in the Infertility-Gynecology Polyclinics of a hospital in eastern Türkiye between April 2022 and August 2023. Data were collected using the “Introductory Information Form” and “Bem Gender Role Inventory”.

Results: The average age of women is 29.26 ± 5.53 in the pregnant group, 32.39 ± 5.94 in the infertile group and 36.21 ± 7.07 in the group of women with children. In terms of educational status, 46% of pregnant women, 52.4% of women with children were high school graduates, and 47.7% of infertile women were primary school graduates. 64% of pregnant women and 51.7% of infertile women didn't work, and 68.1% of women with children are working. The mean femininity score of the women participating in the research in the Bem gender role inventory was found to be 113.37 ± 16.98 in pregnant women, 112.30 ± 15.52 in infertile women and 115.89 ± 13.71 in those with children. There was no statistically significant difference between the groups in terms of femininity ($F=2.460$, $p=.086$). The mean masculinity score is 100.37 ± 18.91 in pregnant women, 95.98 ± 16.54 in infertile women and 102.09 ± 16.14 in those with children. A significant difference was observed between the groups in terms of masculinity ($F=5.445$, $p=.005$).

Conclusions and Recommendations: It was seen that the feminine characteristics of pregnant, infertile and women with children are more dominant than their masculine characteristics. A significant difference was observed between pregnant, infertile and women with children in terms of masculine characteristics. It was observed that the group with children was more dominant than other groups in terms of masculine characteristics.

Keywords: Gender Role, Infertile, Pregnant, Woman With Children.

GİRİŞ

Cinsiyet, biyolojik bir yapı olmakla birlikte demografik bir kavramdır ve kişinin yaşadığı toplumdaki değerlere göre değişiklik göstermektedir (Çiçek ve Çopur, 2018). Bem, insanların cinsiyet rollerini benimseme bakımından çeşitlendiğini ileri sürmektedir. Bazı kişiler, kadınsı kadın (feminen) veya erkeksi erkek (maskülen) gibi kendi cinsiyetindekiler için geleneksel olarak uygun bulunan, bazıları da bu rolün tam karşıtı olan kadınsı erkek veya erkeksi kadın gibi cinsiyet rolünü benimsemektedir (Bem, 1983). Öte yandan cinsiyet rolleri ise sosyo-kültürel, ekonomik ve hatta biyolojik özelliklere göre şekil almaktadır. Cinsiyet rolünün ilk başlangıcını oluşturan aile içi tutum ve davranışlardır. Cinsiyet rollerinin benimsenmesinde ai-

lenin benimsediği açık veya gizli inançların yanı sıra akranların, okulun, televizyonun ve toplumun etkisi olduğu belirtilmektedir (Witt, 1997). Cinsiyet rollerinin gelişmesinde toplum tarafından öğretilen kalıp yargıların olması cinsiyetler arası hal ve tutumların kadın ve erkeğe özgü davranışlar olarak nitelendirilmesini sağlamaktadır (Freedman ve Sears, 1989).

Toplum tarafından öğretilen geleneksel cinsiyet rollerinden bazıları; erkekleri, evin geçimini sağlayan kişiler olarak görürken kadını, neslin devamını sağlayan, ev ve çocuk bakımını üstlenen kişiler olarak görmektedir (Liao ve ark., 2023; Shukla ve ark., 2023). Kadınların doğurganlık durumu, kimlik ve statülerinin bir parçası olarak görülmektedir (Fırat ve Şahin, 2022). Aynı zamanda Türk toplumunda soy babadan sürdürdüğü düşüncesiyle neslin devamlılığında da kadınlar sorumlu tutulmaktadır. Tüm bu durumlara rağmen Türk kadınları iş yaşamında yer almakta olup ev, çocuk ve doğum gibi sorumlulukları da beraberinde yürütmektedir (Durgun ve Gök, 2023). Ancak kadınların iş yaşamında yer alması doğurganlığın azalmasına neden olmaktadır. Ataerkil toplumlarda kadınların toplumsal rollerini etkileyen unsurun doğurganlık olduğu ve kadının statüsünü etkilediği de görülmektedir (Galanti, 2003). Doğurganlık, kültürel ortamda anne olmanın veya statü sahibi olmanın önemli bir ön koşulu olarak gösterilmekte ve toplumsal cinsiyet normlarının zararlı etkilerine maruz kalmaktadır (Demirtaş Madran, 2012). Bu normlar, gebelik ve doğumun cinsiyete özgü bir durum olarak görülmesini sağlamak ve kadınların çocuk hakkındaki beklenti ve isteğinin toplumsal baskı nedeniyle değişmesine neden olabilmektedir (Willerth ve ark., 2020). Özellikle yakın çevresinin, kadınların toplumsal cinsiyet rollerinden bahsetmesi kadınlar için yönlendirici olduğu düşünülmektedir. Bu yönlendirmelere uymayan farklı düşünce yapısına sahip kadınları toplumsal baskıdan ve dayatılacak tüm zorbalıklara karşı korumak, desteklemek ve zarar görmesini engellemek ebelerin öncelikli sorumluluklarından (Messina ve ark., 2022; Walsh, 2016). Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinde yer alan toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında olan cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerine kolay ve eşit erişim sağlarken, erken yaştaki evliliklerin önüne geçilebilmesi ile anne ölüm hızı gibi pek çok olumsuz etkenin azaltılmada önemli olduğu bildirilmektedir (Aydın ve ark., 2016). Aynı zamanda toplumsal cinsiyet rollerinde eşitliğin olması kadının güçlenmesini, yasal, ekonomik ve politik hakları olması sebebiyle kadınlara verilen hizmetin ve bakımın kalitesini artıracığı düşünülmektedir.

Bir kadının gebe, infertil, çocuğunun olması veya olmaması kadınlarda oluşabilecek toplumsal cinsiyet rolleri açısından önemli bir süreçtir. Bu araştırma gebe, infertil ve çocuğu olan evli kadınların cinsiyet rolü yönelimlerine göre farklılıklarını ortaya koymak ve karşılaştırmak amacıyla planlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Tipi: Bu araştırma gebe, infertil ve çocuğu olan evli kadınların cinsiyet rolü yönelimlerine göre farklılıklarını ortaya koymak ve karşılaştırmak amacıyla tanımlayıcı ve kesitesel tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı: Araştırma Türkiye'nin Doğusunda bulunan bir üniversite hastanesi ve şehir hastanesinde Nisan 2022-Ağustos 2023 tarihleri arasında yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklem Seçimi: Araştırmanın örneklem büyüklüğü evreni bilinmeyen yöntem hesabına ($n=t.p.q/d2$) göre toplam 450 kişi olarak hesaplanmış olup her grup (gebe, infertil, çocuklu kadın) için 150 kişi planlanmıştır ($t=1.96$, $p=40$, $q=73.1$, $d=0.05$). İlgili tarihlerde hastaneye başvuran gebe 150, infertil 151, çocuklu gruptan 175 kadın araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. 476 kişi tamamlanan araştırma sonucunda $\alpha=0.05$ düzeyinde, etki büyüklüğü 0.2745 olarak bulunmuş ve post-hoc olarak hesaplanan araştırmanın gücü 0.85 olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterleri; araştırmaya katılmaya gönüllü olan, 18 yaş ve üzeri, gebe, infertil, ya da yaşayan çocuğu olan, okuma yazma bilen, iletişim problemi olmayan kadınlar dahil edilmiştir. Araştırmadan dışlanma kriterleri; araştırmanın herhangi aşamasında ayrılmak isteyen, gebe olan kadınlar için kendilerinde veya fetüste herhangi bir risk durumu olması (konjenital anamoli, düşük tehdidi, kanama, psikolojik rahatsızlıklar vb.), infertil kadınlar için tedavi süreçlerinde herhangi bir risk varlığı (olumsuz tedavi süreci, psikolojik rahatsızlıklar vb.), yaşayan çocuğu olan kadınlarda veya çocuğunda herhangi bir rahatsızlık varlığında (psikolojik rahatsızlık, bedensel veya zihinsel engelli bir çocuk varlığı) kadınlar araştırmaya alınmamıştır.

Veri Toplama Araçları: Araştırmada, "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Bem Cinsiyet Rollerini Envanteri" kullanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından kadın doğum ve infertilite polikliniklerinden toplanmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Tanıtıcı bilgi formu her grup için ayrı ayrı hazırlanmıştır. Her formda literatür doğrultusunda kadınların sosyo-demografik ve tanıtıcı özelliklerini içeren 8 soru içermektedir. Buna ilaveten gebe tanıtıcı bilgi formuna 6 obstetrik özellik içeren soru, infertil tanıtıcı bilgi formuna ise 4 soru daha eklenmiştir. Çocuklu kadın tanıtıcı bilgi formunda ise ekstra 4 soru vardır. Tanıtıcı bilgi formu her gruba ayrı ayrı uygulanmıştır (Urbaeva, 2019; Kul Uçtu ve Uludağ, 2023; Kavuncu, 1987; Bem, 1974).

Bem Cinsiyet Rollerini Envanteri (BCRE): Bem (1974) tarafından geliştirilmiş, Türkçeye uyarlanması ise Kavuncu (1987) tarafından yapılmıştır (Bem, 1974; Kavuncu, 1987). BCRE'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Dökmen (1999) tarafın-

dan tekrarlanmıştır (Dökmen, 1999). Envanterin özgün formu, yedili likert tipi cevaplama seçeneği içermekte olup kadınsılık ve erkeksilik özelliklerini içeren her biri 20 maddeden oluşan toplam 40 maddesi bulunmaktadır (Kavuncu, 1987). Dökmen'in araştırmasında ise güvenilirlik kat sayıları kadınsılık için 0.73 ve erkeksilik için 0.75'dir (Dökmen, 1999). Bu çalışmada ise Cronbach Alpha değeri kadınsılık için 0.86 ve erkeksilik için 0.85 olarak bulunmuştur. Türkçe formunun kadınsılık ölçeği için 111, erkeksilik ölçeği için 104 medyan değeri ve kadınsılık ölçeği için 5.55, erkeksilik ölçeği için 5.20 puan ortalamasının kullanılması önerilmiştir (Dökmen, 1999).

Verilerin Toplanması: Veriler, araştırmacılar tarafından yüz yüze toplama tekniğiyle toplanmıştır. Veriler, infertilite ve kadın doğum polikliniklerinde gebe, infertil ve çocuklu kadınlarla yüz yüze görüşme tekniği ile 10-15 dk içerisinde toplanmıştır.

Verilerin İstatistiksel Analizi: Araştırmadan elde edilen bulguların istatistiksel analizinde IBM SPSS Statistics 25 programı kullanılmıştır. Veriler ortalama, yüzde, standart sapma, normallik analizleri, bağımsız gruplarda t testi, mann-whitney u testi, anova ve kruskal wallis ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Bu araştırmanın sınırlılıkları, elde edilen verinin tek bir ilden toplanması ve araştırma grubunu oluşturan infertil kadınlara ulaşılmasının zor olmasıdır. Literatürde, kadınların fertilitate durumlarının cinsiyet rolleri üzerinde etkisini değerlendiren herhangi bir çalışmaya rastlanılmaması ise güçlü yanını oluşturmaktadır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırmaya başlamadan önce, Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (B.30.2.ATA.0.01.00/192) ve İl Sağlık Müdürlüğünden (E-76614443-799, E-16710634-04-500.04.01-2200248347) resmi izin alınmıştır. Araştırmaya katılan kadınların sözlü onamları alınmıştır. Araştırma sürecinin her aşamasında Helsinki Deklerasyonuna uygun davranılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan gebe kadınların yaş ortalamaları 29.26 ± 5.53 , evlilik süreleri 6.02 ± 5.64 'dir. Gebe kadınların %46'sı lise mezunu olup eşlerinin %50'si lise mezunudur. Gebe kadınların %64'ünün çalışmadığı ve %86.7'sinin eşlerinin çalıştığı bulunmuştur. Gebe kadınların yarısından fazlasının geliri giderden az ve il merkezi'nde yaşadıkları bulunmuştur (Tablo 1). Gebelerin eğitim düzeylerine göre Bem Cinsiyet Rollerini Envanteri (BCRE) puanları kadınsılık ($F=1.062$, $p>0.05$) ve erkeksilik ($F=1.863$, $p>0.05$) özelliklerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Eşlerin eğitim düzeylerine göre BCRE'nin kadınsılık puanlarında ($W=4.296$, $p>0.05$) anlamlı farklılık bulunmazken erkeksilik puanları ($W=11.212$, $p<0.05$) arasında anlamlı

farklılık bulunmuştur. Gebe kadınların işte çalışma durumuna göre BCRE'nin alt boyutlarından kadınsılık ($t=0.889$, $p>0.05$) ve erkeksilik ($t=1.814$, $p>0.05$) özellikleri bakımından istatistiksel açıdan anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Eşlerinin işte çalışma durumuna göre kadınsılık ($t=-0.106$, $p>0.05$) ve erkeksilik ($t=0.727$, $p>0.05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Gebe kadınların gelir durumlarına göre kadınsılık ($W=1.401$, $p>0.05$) ve erkeksilik ($W=1.764$, $p>0.05$) alt boyutlarında anlamlılık bulunmamıştır. Yaşadığı yer bakımına göre BCRE'nin kadınsılık ($U=-0.142$, $p>0.05$) ve erkeksilik ($U=-1.870$, $p>0.05$) alt boyutlarının mann whitney-u testi sonuçları incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu kadınların gebelik haftalarına göre BCRE'nin alt boyutlarından kadınsılık ($W=6.994$, $p=0.03$) ve erkeksilik ($W=1.212$, $p=0.54$) özellikleri açısından trimesterler arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Gebe kadınların primipar ve multipar olma durumlarına göre de BCRE'nin kadınsılık ($t=0.783$, $p=0.43$) ve erkeksilik ($t=0.91$, $p=0.49$) alt boyutlarında istatistiksel farklılığa rastlanmamıştır. Yaşayan çocuk sayısı, düşük sayısı ve küretaj olma sayısına göre de BCRE'nin alt boyutları arasında da anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 1. Gebelerin tanıtıcı özelliklerine göre BCRE ortalamalarının karşılaştırılması

Gebe	n	%	Kadınsı Özellik	Test ve p Değeri	Erkeksi Özellik	Test ve p Değeri
Eğitim Durumu						
İlköğretim	66	44.0	111.20±19.62	F=1.062 p=0.348	97.03±20.28	F=1.863 p=0.159
Lise	69	46.0	114.71±15.28		102.86±17.63	
Üniversite	15	10.0	116.18±10.14		103.60±17.14	
Eş Eğitim Durumu						
İlköğretim	63	42.0	109.65±20.19	W=4.296 p=0.117	95.43±19.38	W=1.212 p=0.004*
Lise	75	50.0	115.79± 14.15		102.69±18.10	
Üniversite	12	8.0	117.83± 10.82		111.75±14.37	
Çalışma Durumu						
Çalışan	54	36.0	115.02±11.97	U=-0.168 p=0.866	104.07± 17.59	U=-1.780 p=0.075
Çalışmayan	96	64.0	112.45± 19.23		98.28±19.40	
Eş Çalışma Durumu						
Çalışan	130	86.7	113.32±17.77	t=-0.106 p=0.916	100.81±19.43	t=0.727 p=0.469
Çalışmayan	20	13.3	113.75±10.76		97.50±15.23	
Gelir Düzeyi						
Gelir giderden az	85	56.7	114.07±16.52	W=1.401 p=0.49	100.16±18.96	W=1.764 p=0.41
Gelir gidere denk	38	25.3	110.11±20.98		97.61±20.24	
Gelir giderden fazla	27	18.0	115.78±10.94		104.89±16.53	
Yaşanılan Yer						
İl merkezi	118	78.7	113.80±15.22	U=-0.142 p=0.88	101.61±17.83	U=-1.870 p=0.06
İlçe-Köy	32	21.3	111.81±22.53		95.78±22.17	
Trimesterler						
1. Trimesterler	34	22.7	117.59±10.63	W=6.994 p=0.03*	102.09±15.34	W=1.212 p=0.54
2. Trimesterler	38	25.3	104.87±25.15		97.13±19.81	
3. Trimesterler	78	52.0	115.68±12.51		101.19±19.89	

Gebelik Sayısı						
Primipar	52	34.6	113.88±15.47	t=0.783	100.77±1.83	t=0.691
Multipar	98	65.4	113.10±17.79	p=0.43	100.15±20.44	p=0.49
Yaşayan Çocuk Sayısı						
0	59	39.3	114.36±15.19	F=0.214 p=0.88	102.53±15.57	F=0.961 p=0.41
1	46	30.7	111.93±20.10		96.59±21.43	
2 ve üzeri	45	30.0	113.56±15.97		101.40±20.01	
Düşük Sayısı						
0	119	79.3	112.48±18.05	W=0.09 p=0.76	100.01±18.47	W=0.812 p=0.36
1	25	16.7	116.04±11.89		99.72±22.28	
2	6	4.0	120.00±10.56		110.17±10.34	
Küretaj Sayısı						
0	136	90.7	113.01±17.52	U=-0.679 p=0.49	99.64±19.55	U=-1.435 p=0.15
1	14	9.3	116.16±9.98		107.43±8.58	

*p<0.05, F=Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), W=Kruskal-Wallis test, U=Mann-Whitney U test, t=Bağımsız Örneklem T test.

Araştırmaya katılan infertil kadınların yaş ortalamaları 32.39±5.94 ve evlilik süreleri 7.84±5.99'dür. İnfertil kadınların %47.7'si ilkököl mezunu, eşlerinin %57.6'sı lise mezunudur. İnfertil kadınların %51.7'si çalışmazken, eşlerinin %94.7'si çalışmaktadır. İnfertil kadınların yarısından fazlasının gelirinin giderinden az ve il merkezinde yaşadıkları bulunmuştur. Tablo 2'de gösterildiği üzere; infertil kadınların eğitim düzeylerine göre BCRE puanları kadınsılık (F=0.855, p>0.05) ve erkeksilik (F=0.670, p>0.05); eşlerin eğitim düzeylerine göre kadınsılık puanları (W=0.613, p>0.05) ve erkeksilik puanları (W=0.305, p>0.05) arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. İnfertil kadınların işte çalışma durumuna göre BCRE'nin alt boyutlarından kadınsılık (U=-0.015, p>0.05) ve erkeksilik (U=-0.695, p>0.05); eşlerinin işte çalışma durumuna göre kadınsılık (t=1.110, p>0.05) ve erkeksilik (t=-1.147, p>0.05) özellikleri bakımından anlamlı farklılık görülmemiştir. İnfertil kadınların gelir durumlarına göre kadınsılık (W= 3.460, p>0.05) ve erkeksilik (W=5.171, p>0.05) alt boyutlarında anlamlılık bulunmamıştır. Yaşadığı yer bakımına göre BCRE'nin kadınsılık (U=-0.513, p>0.05) ve erkeksilik (U=-1.078, p>0.05) alt boyutlarının mann whitney-u testi sonuçları incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Çocuk sahibi olamama nedenine göre kadınsılık (W=1.585, p=0.66) ve erkeksilik (W=4.345, p=0.22) özelliklerine göre anlamlı farklılık görülmemiştir. Yardımcı üreme tekniği kullanma durumuna göre kadınların kadınsılık alt boyutunda (t=-3.636, p=0.00) anlamlı farklılık gözlenirken erkeksilik alt boyutunda anlamlılık bulunmamıştır (t=-0.643, p=0.52). Bu kadınların çocuk sahibi olma istediği yıllara göre hem kadınsılık (W=1.014, p=0.60) hem de erkeksilik alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır (W=0.937, p=0.62). Aşılama sayılarına göre BCRE'nin kadınsılık özelliği (W=1.014, p=0.60) ve erkeksilik özelliği arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır (W=0.141, p=0.98). Tüp bebek tedavisi alma sayılarına göre BCRE'nin kadınsılık (W=6.384, p=0.04) ve erkeksilik (W=0.352, p=0.83) alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 2. İnfertil kadınların tanıtıcı özelliklerine göre BCRE ortalamalarının karşılaştırılması

İnfertil	n	%	Kadınısı Özellik	Test ve p Değeri	Erkeksi Özellik	Test ve p Değeri
Eğitim Durumu						
İlköğretim	72	47.7	110.60±17.82	F=0.855 p=0.427	95.21±16.88	F=0.670 p=0.513
Lise	65	43.0	113.65±13.58		95.80±17.48	
Üniversite	14	9.3	114.79± 10.29		100.79±8.18	
Eş eğitim Durumu						
İlköğretim	57	37.7	112.16± 14.44	W=0.613 p=0.736	95.25±18.17	W=0.305 p=0.858
Lise	87	57.7	112.02± 16.55		96.44±15.83	
Üniversite	7	4.6	116.86± 10.99		96.29±12.57	
Çalışma Düzeyi						
Çalışan	73	48.3	112.71±13.29	U=-0.015 p=0.988	97.27±16.81	U=-0.695 p=0.487
Çalışmayan	78	51.7	111.91±17.43		94.77±16.29	
Eş Çalışma Durumu						
Çalışan	143	94.7	112.63±15.38	t=1.110 p=0.26	95.62±16.75	t=-1.147 p=0.25
Çalışmayan	8	5.3	106.38±17.92		102.50±10.75	
Gelir Durumu						
Gelir giderden az	84	55.6	111.10± 15.95	W=3.460 p=0.17	94.29±17.88	W=5.171 p=0.07
Gelir gidere denk	38	25.2	111.55± 16.96		95.82±15.07	
Gelir giderden fazla	29	19.2	116.76± 11.39		101.10±13.48	
Yaşadığınız Yer						
İl merkezi	112	74.2	112.74±15.13	U=-0.513 p=0.60	96.61±16.62	U=-1.078 p=0.28
İlçe-Köy	39	25.8	111.03±16.74		94.18±16.38	
Çocuk Sahibi Olamama Nedeni						
Kadın temelli	32	21.2	112.13±12.37	W=1.585 p=0.66	95.16±12.88	W=4.345 p=0.22
Erkek temelli	16	10.6	110.00±17.00		100.25±20.72	
Kadın ve erkek temelli	26	17.2	114.81±12.57		100.31±15.81	
Sebebi bilinmiyor	77	51.0	112.00±17.34		93.97±17.05	
Yardımcı Üreme Tekniği Kullanma Durumu						
Evet	111	73.5	110.05±16.29	t=-3.636 p=0.00*	95.46±17.26	t=-0.643 p=0.52
Hayır	40	26.5	118.55±11.09		97.43±14.46	
Çocuk Sahibi Olmak İstedığı Yıl						
1-5 yıl	103	68.2	112.57±15.96	W=1.014 p=0.60	95.05±16.44	W=0.937 p=0.62
6-10 yıl	22	14.6	114.23±13.23		99.77±17.90	
10 yıl ve üzeri	26	17.2	109.58±15.72		96.46±15.91	
Aşılama Sayısı						
0	58	38.4	117.05±11.16	W=11.827 p=0.008*	95.98±14.47	W=0.141 p=0.98
1	33	21.8	107.67±20.13		93.58±18.61	
2	25	16.6	112.52±14.22		96.60±18.46	
3 ve üzeri	35	23.2	108.63±16.02		97.80±16.72	
Tüp Bebek Tedavisi Sayısı						
0	100	66.2	113.35±16.17	W=6.384 p=0.04*	95.71±17.30	W=0.352 p=0.83
1	27	17.9	113.56±13.93		97.59±16.06	
2 ve üzeri	24	15.9	106.50±13.59		95.29±14.16	

*p<0.05, F=Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), W=Kruskal-Wallis test, U=Mann-Whitney U test, t=Bağımsız Örneklem T test.

Araştırmaya katılan çocuklu kadınların yaş ortalamaları 36.21 ± 7.07 ve evlilik süreleri 12.24 ± 7.06 'dır. Çocuklu kadınların %52.4'ü, eşlerinin %61.1'i lise mezunudur. Çocuklu kadınların %68.1'i, eşlerinin %95.3'ü çalışmaktadır. Bu kadınların yarısından fazlasının geliri giderinden az ve il merkezinde yaşadıkları bulunmuştur. Tablo 3'de gösterildiği üzere, çocuklu kadınların eğitim düzeylerine göre BCRE puanları kadınsılık ($F=0.679$, $p>0.05$) ve erkeksilik ($F=2.659$, $p>0.05$) özelliklerinden ve eşlerin eğitim düzeylerine göre kadınsılık puanları ($W=1.398$, $p>0.05$) ve erkeksilik puanları ($KW=5.100$, $p>0.05$) arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Çocuklu kadınların işte çalışma durumuna göre BCRE'nin alt boyutlarından kadınsılık ($U=-1.936$, $p>0.05$) ve erkeksilik ($U=-0.713$, $p>0.05$) özellikleri bakımından istatistiksel açıdan anlamlı farklılığa rastlanmazken eşlerinin işte çalışma durumuna göre kadınsılık ($t=-2.116$, $p<0.05$) özelliğinde anlamlılığa rastlanmış fakat erkeksilik ($t=-0.979$, $p>0.05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Çocuklu kadınların gelir durumlarına göre kadınsılık ($W=1.206$, $p>0.05$) ve erkeksilik ($W=4.268$, $p>0.05$) alt boyutlarında anlamlılık bulunmamıştır. Yaşadığı yere göre BCRE'nin kadınsılık ($MU=-0.310$, $p>0.05$) ve erkeksilik ($U=-0.558$, $p>0.05$) alt boyutlarının mann whitney-u testi sonuçları incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Çocuklu kadınların yaşayan çocuk sayılarına göre BCRE'nin kadınsılık ($W=0.504$, $p=0.77$) ve erkeksilik ($W=1.267$, $p=0.53$) özellikleri bakımından anlamlı farklılık görülmemiştir. Bu kadınların düşük ve kürtaj sayılarına göre hem kadınsılık hem de erkeksilik alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 3. Çocuklu kadınların özelliklerine göre BCRE ortalamalarının karşılaştırılması

Çocuklu	n	%	Kadınsı Özellik	Test ve p Değeri	Erkeksi Özellik	Test ve p Değeri
Eğitim Durumu						
İlköğretim	44	29.2	116.44±16.14	F=0.679 p=0.508	98.02±19.71	F=2.659 p=0.07
Lise	97	52.4	116.45±13.17		103.25±14.55	
Üniversite	34	18.4	113.41±10.82		105.24±13.10	
Eş Eğitim Durumu						
İlköğretim	43	23.3	114.00±16.22	W=1.398 p=0.49	97.72±19.68	W=5.100 p=0.07
Lise	113	61.0	116.82±13.30		104.12±14.93	
Üniversite	29	15.7	115.07±11.11		100.66±13.83	
Çalışma Durumu						
Çalışan	126	68.1	115.05±12.84	U=-1.936 p=0.053	103.10±13.85	U=-0.713 p=0.47
Çalışmayan	59	31.9	117.69±15.35		99.93±20.15	
Eş Çalışma Durumu						
Çalışan	173	93.5	115.34±13.64	t=-2.116 p=0.03*	101.78±16.39	t=-0.979 p=0.32
Çalışmayan	12	6.5	123.92±12.57		106.50±11.55	
Gelir Düzeyi						
Gelir giderden az	112	60.5	116.99±12.39	W=1.206 p=0.11	103.86±16.37	W=4.268 p=0.54
Gelir gidere denk	37	20.0	115.41±14.46		97.38±15.57	
Gelir giderden fazla	36	19.5	112.97±16.53		101.42±15.35	

Yaşanılan Yer						
İl merkezi	153	82.7	115.75±13.57	U=-0.310	102.15±15.42	U= -0.558
İlçe-Köy	32	17.3	115.56±14.57	p=0.75	101.78±19.49	p= 0.57
Yaşayan Çocuk Sayısı						
1	61	33.0	115.62±13.91	W=0.504	101.97±14.69	W=1.267
2	88	47.5	115.26±14.44	p=0.77	101.25±16.65	p=0.53
3 ve üzeri	36	19.5	117.89±11.51		104.33±17.41	
Düşük Sayısı						
0	139	75.2	115.38±14.13	W=1.036	102.17±15.90	W=0.890
1	33	17.8	117.67±12.72	p=0.59	103.55±15.56	p=0.64
2 ve üzeri	13	7.0	115.92±12.20		96.77±20.45	
Küretaj Sayısı						
0	154	83.2	115.34±14.23	U=-1.059	101.58±15.47	U=-1.289
1 ve üzeri	31	16.8	118.61±10.54	p=0.28	107.43±8.58	p=0.19

*p<0.05, F=Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), W=Kruskal-Wallis test, U=Mann-Whitney U test, t=Bağımsız Örneklem T test

Gebe, infertil ve çocuklu kadın grupları arasında kadınsılık özelliği bakımından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır (F=2.460, p=0.086). Gruplar arasında erkeksilik özelliği bakımından anlamlı farklılık gözlenmiştir (F=5.445, p=0.005) (Tablo 4).

Tablo 4. Grupların BCRE puan ortalamalarının karşılaştırılması

	Gebe X±SS	İnfertil X±SS	Çocuklu X±SS	Test ve p Değeri
Kadınsılık	113.37±16.98	112.30±15.52	115.89±13.71	F=2.460, p=.086
Erkeksilik	100.37±18.91	95.98±16.54	102.09±16.14	F=5.445, p=.005*

X= Ortalama, SS: Standart sapma, F=Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA),*p<0.05

TARTIŞMA

Cinsiyet rolleri kavramı kültürel olarak kadın ve erkeklerin kendileri için uygun davranışları ve kişisel özellikleri sergilemesidir (Yılmaz ve ark., 2021). Kadınların doğurganlık özellikleri cinsiyet algılarını değerlendirmede oldukça önemlidir. Bu durum her ne kadar kültürel özellik olarak görülse de küresel bir algı ya da problem olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Gebe, infertil ve çocuklu kadın olma durumları cinsiyet rollerinin toplum tarafından sorgulanmasına neden olmaktadır. Kadınlar cinsiyet rollerine yönelik soruları mahrem alanına özgü olmasından dolayı rahatsız edici bulabilirler. Tanımlayıcı tipteki bu araştırmada gebe, infertil ve çocuklu kadınlarda cinsiyet rolleri karşılaştırılmış olup bulguları ilgili literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Araştırmamızda gebe ve çocuklu kadınların eğitim düzeylerine göre cinsiyet rollerinde kadınsılık ve erkeksilik özelliklerinde anlamlı bir fark görülmemiştir

(Tablo 1,3). Fakat gebe kadınların eğitim düzeyi arttıkça hem kadınsılık hem erkeksilik özelliğinden alınan puanların arttığı görülmektedir. Çocuklu kadınlarda ise sadece erkeksilik özelliğinden alınan puan artmaktadır. Emziren kadınların eğitim durumuna göre cinsiyet rollerini inceleyen bir araştırmada kadınsılık ve erkeksilik özellikleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (Kul Uçtu ve Uludağ, 2023). Boehnke yaptığı araştırmada, eğitim düzeyi daha yüksek olan ve anneleri çalışan kadınların daha eşitlikçi cinsiyet rollerini benimsediğini saptamıştır (Boehnke, 2011). Eğitim seviyesi arttıkça kadınlar topluma daha çok karışmaktadır ve bu durumun cinsiyet rollerini benimsemelerinde daha etkili olduğu düşünülebilir. Eşlerinin eğitim düzeylerine göre gebe kadınların kadınsılık puanında anlamlı farklılık görülmezken erkeksilik puanında anlamlı farklılık bulunmuştur. Eşlerin eğitim düzeyi arttıkça kadınların erkeksilik özelliğinin arttığı görülmüştür. Bu sonucun toplum ve erkeğin çevresi tarafından oluşturulan algı ve eşe yüklenen ekonomik sorumluluklardan kaynaklandığı düşünülebilir.

Gebe, infertil ve çocuklu kadınların kendilerinin ve eşlerinin çalışma durumuna göre kadınsılık ve erkeksilik puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tablo 1, 2, 3). Araştırma bulgularımızla paralellik gösteren bir araştırmada çalışan bireylerde çalışma durumunun cinsiyet rolleri üzerinde etkisinin olmadığı bulunmuştur (Arcand ve ark., 2020). Bununla birlikte çalışan kadınların hem kadınsılık hem de erkeksilik puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Buda iş ortamının kadınlar üzerindeki etkisini göstermektedir. Ataerkil toplum olmanın yanında iş koşullarının getirdiği rekabetin kadınların erkeksilik puanlarını artırmada etkili olacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda çalışma alanlarında kadınların doğurganlık özelliği nedeniyle iş yerleri kadın işçi almak istememekte, çalıştırsa bile erkekle aynı ücreti vermek istememektedirler (Pekel, 2019; Erzeybek ve Çifçi, 2019). Cumhuriyetle birlikte kadınlara karşı uygulanan bu olumsuz davranışların önüne geçilmeye çalışılmıştır. Ayrıca kadınların çalıştığı işin, çalıştığı ücretin ve çalışma koşullarının kadınsılık ve erkeksilik özelliklerini etkileyebileceği düşünülmektedir.

Gebelik haftasına göre trimesterler açısından kadınsılık ve erkeksilik cinsiyet rolleri açısından farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 1). Ayrıca düşük ve yaşayan çocuk sayısına göre gebe ve çocuklu kadınların kadınsılık ve erkeksilik alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmaması, gebelik haftasıyla cinsiyet rolleri arasında farklılığın olmadığını düşündürmektedir (Tablo 1, 3). Fakat Uludağ'ın araştırmasında normal doğum yapan kadınlarda doğum korkusunun kadınsılık alt boyutuyla orta düzeyde pozitif ilişkisi olduğu, erkeksilik alt boyutuyla da orta düzeyde negatif ilişki görüldüğü belirtilmiştir (Uludağ ve ark., 2022). Bu durumun kadınların gebelik sayısı, doğum, abortus gibi obstetrik özelliklerinden dolayı gerçekleşmediği yaşanan stresin cinsiyet rollerinde daha etkili olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

İnfertil kadınların infertilite nedenlerine göre ve çocuk sahibi olmayı isteme sürelerine göre kadınsılık ve erkeksilik özelliklerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu kadınların yardımcı üreme tekniği kullanma durumuna göre kadınsılık özelliğinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Yardımcı üreme tekniği kullanmayan kadınların daha yüksek puan aldığı görülmüştür (Tablo 1). Literatürde yapılan bir araştırma incelendiğinde yardımcı üreme tedavilerine çiftler yalnızca %20 oranında birlikte başvurmakta, %80'lik gibi büyük bir oranda da kadın tek başına başvurmaktadır (Stephen ve Chandra, 2006). Kanada'da infertil çiftlerle yürütülen bir araştırmada kadınların erkeklerden daha fazla toplumsal cinsiyet rolü algısına sahip oldukları, bunu etkileyen faktörlerin kadın kaynaklı infertiliteye sahip olunması olduğu belirtilmiştir (Grunberg ve ark., 2022). Bu durum kadınların infertil olma nedenlerine, infertil olma zamanına ve tedavi alma durumlarına göre kadınsılık özelliğini etkilediğini düşündürmektedir. Yine tedavi sürecinin uzunluğu ve kadına yönelik oluşturulan psikolojik baskı kadınsılık özelliğini etkileyebilmektedir. İnfertilite tanısına ve tedavi sürecine aile ve sosyal faktörlerin dahil olmasıyla birlikte kadınlarda toplumsal cinsiyet rolüne yönelik stres artmaktadır ve bunun nedeni olarak da infertil kadınların yaşadığı toplumsal damgalanma düşünülebilir (Fang ve ark., 2021; Levent, 2021; Mkandawire ve ark., 2022).

Araştırmamızda gebe, infertil ve çocuklu kadınların kadınsılık özellikleri erkeksilik özelliklerinden daha baskındır. Erkeksilik özelliği bakımından gebe, infertil ve çocuklu kadınlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Çocuklu grubun erkeksilik özellikleri bakımından diğer gruplardan daha baskın oldukları görülmüştür (Tablo 4). İnfertil çiftlerle yapılan bir araştırmada sahip olunan çocuk sayısı ile toplumsal cinsiyet rolü arasında ilişki olduğu bulunmuştur (Grunberg ve ark., 2022). Bunda çocuğun sorumluluğunu almanın etkisi olabileceği düşünülmektedir. Birçok toplumda çocuğun bakımının kadına yüklendiği görülmektedir (Mkandawire ve ark., 2022). Bu nedenle çocuklu ve infertil kadınların kadınsılık özelliği bakımından aralarında farkın olması toplum tarafından soyun devamı, erkek çocuk algısı gibi durumlara maruz kalan çocuklu ve infertil kadınların duygusal ve psikolojik açıdan kadınsılık rollerini sorguladıkları düşünülmektedir. Ayrıca toplumun genel beklentileri, kadının anne olma baskısıyla mücadele etmesine yol açmasının kadınsılık özelliğini etkileyeceği düşünülmektedir. Türk toplumu ataerkil yapıya sahip olmasıyla birlikte kadınların da bu sorumluluklarda görev alması bu sonucun çıkmasını desteklerken toplum tarafından kadınlardan da erkeksilik özellik göstermesi beklenmektedir. Ataerkil toplumların gelenekselliklerinin yanı sıra Türkiye'nin çok kültürlü yapıya sahip olması, çağın getirdiği teknolojik gelişmelerin ve batının kentsel değerleriyle birlikte toplumu etkilediği düşünülmektedir (Galanti, 2003; Urbaeva, 2019). Bununla birlikte bebeklik döneminden başlayan, her yaş ve dönemde toplum tarafından cinsiyet rollerinin aşılmasının bu durumda etkisi olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gruplar arasında kadınsılık özelliği açısından anlamlı bir fark olmaması, kadınların toplumsal cinsiyet rollerini benimseme düzeyleri arasında da fark olmadığını göstermektedir. Türk toplumunda kadınlarında eşitlikçi bir tutuma sahip olması, araştırma sonucuna göre katılan kadınların kadınsılık özelliğinin baskın olması, gebelik sürecinde olmaları, çocuk sahibi olmamaları/olmaları, kadınların doğurganlık özellikleri ve hormonların etkisinin fazla olduğu bir süreçte yer almaları bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Kadınların cinsiyet rollerini etkileyen etmenlerden gebelik, çocuk, doğum ve küretaj sayısı gibi doğurganlık özelliğini gösteren etmenlerin gebe ve çocuklu kadınların kadınsılık özelliğini etkilemediği bulunmuş fakat bu durum infertil kadınlar için incelenememiştir. Bu özellik bakımından infertil kadınlar da daha detaylı araştırmalar yapılması önerilmektedir. Ayrıca toplumsal farklılıkların bu durumları etkileyebileceği için farklı toplumlarda, kültürlerde de bu grupların değerlendirilmesi önerilmektedir. Ebelerin cinsiyet rollerinde kırılğan yapıda olan gebe, infertil ve çocuklu kadınların cinsiyet ayrımcılığına maruz kalmasını engellemesi ve toplumsal esenliklerin sağlanmasında önemli bir yeri vardır. Ebeler toplumsal cinsiyet rolleri hakkında düzenleyeceği eğitimlerle bu kadınlara farkındalık yaratarak eşitlikçi bir tutum ve bakış açısı kazandırmalıdır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranları

Çalışmanın Tasarlanması (Design of Study): SEA(%100)

Veri Toplanması (Data Acquisition): EE(%25), ST(%25), TS(%25), SEA(%25)

Veri Analizi (Data Analysis): SEA(%100)

Makalenin Yazımı (Writing Up): EE(%25), ST(%25), TS(%25), SEA(%25)

Makale Gönderimi ve Revizyonu (Submission and Revision): EE(%25), ST(%25), TS(%25), SEA(%25)

KAYNAKLAR

- Arcand, M., Juster, R. P., Lupien, S. J., ve Marin, M. F. (2020). Gender roles in relation to symptoms of anxiety and depression among students and workers. *Anxiety, Stress, ve Coping*, 33(6), 661-674. <https://doi.org/10.1080/10615806.2020.1774560>
- Aydın, M., Bekar Özen, E., Gören Yılmaz, Ş., ve Sungur, M. A. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 223-242. <https://doi.org/10.11616/basbed.vi.455842>
- Bem, S. L. (1974). The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 42(2), 155. <https://psycnet.apa.org/record/1974-27631-001>
- Bem, S. L. (1983). Gender schema theory and its implications for child development: Raising gender-aschematic children in a gender-schematic society. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 8(4), 598-616. <https://www.jstor.org/stable/3173685>
- Boehnke, M. (2011). Gender role attitudes around the globe: Egalitarian vs. traditional views. *Asian Journal of Social Science*, 39(1), 57-74. <https://doi.org/10.1163/156853111X554438>
- Çiçek, B., ve Çopur, Z. (2018). Bireylerin kadınların çalışmasına ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 3(4), 1-21. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/480187>
- Demirtaş Madran, H. A. (2012). Cinsiyet, cinsiyet rolü yönelimi ve düşünme ihtiyacı. *Türk Psikoloji Yazıları*, 15(29), 1. <https://www.tpd.com.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120120000m000103.pdf>
- Dökmen, Z. Y. (1999). Bem cinsiyet rolü envanteri kadınsılık ve erkeksilik ölçekleri Türkçe formunun psikometrik özellikleri. *Kriz Dergisi*, 7(1), 27-40. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/595862>
- Durgun, C., ve Gök, G. O. (2023). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği bağlamında BRICSveG7 ülkelerinin karşılaştırmalı analizi. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2). <https://doi.org/10.18221/bujss.288737>
- Erzeybek, B., ve Çifçi, E. G. (2019). Akademisyen kadınların toplumsal cinsiyet rolleri ve evlilik uyumu. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 3(1), 61-80. <http://dergipark.org.tr/scd>
- Fang, M., Li, G., Kang, X., Hou, F., Lv, G., Xu, X.,...Li, P. (2021). The role of gender and self-esteem as moderators of the relationship between stigma and psychological distress among infertile couples. *Psychology, Health ve Medicine*, 26(10), 1181-94. <https://doi.org/10.1080/13548506.2020>
- Fırat, B. Ö., ve Şahin, N. H. (2022). Toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında infertilite ve damgalanma: Bir Sistematik Derleme. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 93-103. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.933034>
- Freedman, J. J., ve Sears, D. O. (1989). Cinsiyet rolleri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 22(2), 687-724. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/787165>
- Galanti, G. A. (2003). The Hispanic family and male-female relationships: An overview. *Journal of Transcultural Nursing*, 14(3), 180-185. <https://doi.org/10.1177/1043659603014003004>
- Grunberg, P., Miner, S., ve Zelkowitz, P. (2022). Infertility and perceived stress: The role of identity concern in treatment-seeking men and women. *Hum Fertil (Camb)*, 25(1), 117-27. <https://doi.org/10.1080/14647273.2019.1709667>
- Kavuncu, A. (1987). Bem cinsiyet rolü envanterinin Türk toplumuna uyarlama çalışması. Unpublished master's thesis, Hacettepe University, 96s, Ankara.
- Kul Uçtu, A., ve Uludağ, E. (2023). The relationship between breastfeeding self-efficacy and gender roles in postpartum women. *Women's Health*, 63(6), 445-453. <https://doi.org/10.1080/03630242.2023.2223703>
- Levent, S. (2021). Infertil kadınların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları ile infertiliteden etkilenme durumları arasındaki ilişki. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği ABD*, 84s, Sivas.
- Liao, J., Liu, X. F., Xu, X. K., ve Zhou, T. (2023). COVID-19 spreading patterns in family clusters reveal gender roles in China. *Journal of the Royal Society Interface*, 20(209), 20230336. <https://doi.org/10.1098/rsif.2023.0336>
- Messina, M. P., D'Angelo, A., Giovagnoli, R., Napolitano, M., Petrella, C., Ralli, M.,... Ceccanti, M. (2022). Cancer screenings among sexual and gender minorities by midwives' point of view. *Minerva Obstetrics and Gynecology*, 74(6), 522-529. <https://doi.org/10.23736/S2724-606X.21.04802-8>
- Mkandawire, E., Bisai, C., Dyke, E., Dressel, A., Kantayeni, H., Molosoni, B.,... Mkandawire-Valhmu, L. (2022). A qualitative assessment of gender roles in child nutrition in Central Malawi. *BMC Public Health*, 22(1), 1392. <https://doi.org/10.1186/s12889-022-13749-x>
- Pekel, E. (2019). Toplumsal cinsiyet rolleri ve kadının çalışma hayatındaki konumu. *Balkan ve Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS)*, 5(1). https://www.ibaness.org/bnejss/2019_05_01/03_Pekel.pdf

- Shukla, A., Karabchuk, T., ve Al Neyadi, L. M. (2023). Gender roles perceptions and ideal number of children: Case study of Emirati youth. *Reprod Health*, 20(1), 138. <https://doi.org/10.1186/s12978-023-01677-x>
- Stephen, E. H., ve Chandra, A. (2006). Declining estimates of infertility in the United States: 1982-2002. *Fertility and sterility*, 86(3), 516-23. <https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2006.02.129>
- Uludağ, E., Cerit, E., ve Karatepe, Y. (2022). Gender roles and personality traits as predictive factors for fear of childbirth. *Women's Health*, 62(4), 315-324. <https://doi.org/10.1080/03630242.2022.2068735>
- Urbaeva, J. (2019). Opportunity, social mobility, and women's views on gender roles in Central Asia. *Social Work*, 64(3), 207-215. <https://doi.org/10.1093/sw/swz011>
- Walsh, D. (2016). Midwives, gender equality and feminism. *Practicing Midwife*, 19(3), 24-26.
- Willerth, M., Ahmed, T., Phillips, S. P., Pérez-Zepeda, M. U., Zunzunegui, M. V., ve Auais, M. (2020). The relationship between gender roles and self-rated health: A perspective from an international study. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 87, 103994. <https://doi.org/10.1016/j.archger.2019.103994>
- Witt, S. D. (1997). Parental influence on children's socialization to gender roles. *Adolescence*, 32(126), 253.
- Yılmaz, T., Dinc Kaya, H., ve Gunaydin, S. (2021). Evaluation of the attitudes of midwifery students towards gender roles. *Social Work in Public Health*, 36(7-8), 786-794. <https://doi.org/10.1080/19371918.2021.1954128>